

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Луцький національний технічний університет (Луцьк)
Рівненський державний гуманітарний університет (Рівне)
Інститут модернізації змісту освіти (Київ)
Державний податковий університет (Ірпінь)
Донецький національний університет
імені Василя Стуса (Вінниця)
Маріупольський державний університет (Маріуполь, Київ)
КЗВО «Луцький педагогічний коледж»
Волинської обласної ради (Луцьк)
INTI International University (Малайзія)
Edinburgh Napier University (Единбург, Шотландія)
University College Cork (Корк, Ірландія)

II МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ
10 квітня 2024 року

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ КОНФЕРЕНЦІЇ

Луцьк 2024

УДК 81'1(043.2)

А 43

Актуальні проблеми міжкультурної комунікації: зб. матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції, 10 квітня 2024 року, Луцький національний технічний університет. Луцьк: ІВВ ЛНТУ, 2024. 472 с.

До збірника увійшли матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої актуальним проблемам міжкультурного діалогу, перекладу у контексті міжкультурної комунікації, інноваційним технологіям викладання та проблемам змісту й організації навчального процесу.

Рекомендовано викладачам, аспірантам, магістрантам.

*Розглянуто та схвалено вченою радою факультету цифрових, освітніх та соціальних технологій Луцького національного технічного університету.
Протокол № 8 від 18 квітня 2024 року.*

Друкується в авторській редакції

**© Луцький національний технічний університет, 2024
© Автори статей**

ЗМІСТ

I. Міжкультурний діалог: лінгвокогнітивний, етнолінгвістичний та літературознавчий аспекти.

БАБІЙ А. П. Текстотворчий аспект синтаксичних конструкцій	12
BODYK O. Exploring the Complexities of the Criminal Mind and Human Nature: Theodore Dreiser and Ivan Franko	16
БОЙКО І. П. Особливості гендерного протистояння на матеріалі англомовного кінодискурсу «Барбі» (Barbie, 2023)	22
БОЙКО І. П., ТКАЧУК Д. Р. Концепція “banter” у комунікативній ситуації підліткового флірту (на матеріалі роману Дженні Хан “The Summer I Turned Pretty”)	26
VASYLEVYCH I. Ethnostylistics as a Branch of Linguistics and Intercultural Communication	29
ВІРСТА С. Є. Формування читацької літературної компетенції при вивченні драми-феєрії «Лісова пісня» Лесі Українки за допомогою активних та інтерактивних методів і прийомів навчання	32
ГАРБЕРА І. В. Лінгвістичний аспект міжкультурної конфліктної комунікації	37
ГАФУРОВА Л. С. An Analytical Study of English Humor in Modern Cinematic Discourse	39
ГУДЗЕНКО О. Г., АЛЕКСАНДРУК А. І. Вплив мовленнєвого відображення у медіа на формування когнітивних уявлень: психолінгвістичний аналіз	41
ZUBACH O. The Concept of Incongruity in Comic Discourse: Linguocognitive Aspect	43
ІГНАТЕНКО Д. Є. Міжкультурний діалог у вивченні зарубіжної літератури: виклики і перспективи	46
КАЛУЖСЬКА Л. О., КАРНАУХА С. О. Особливості використання одиниць «show», «look» та «style» в текстах Instagram версії модного журналу «Vogue»	48
КРАСНІКОВА І. О. Підходи до вивчення роману О.Вайлда «Портрет Доріана Грея» на уроках зарубіжної літератури	50
ЛУТ К. А., КІРЄЄВА Д. О. Вербалізація лінгвокультурного концепту LE VIN у французькій мові	52
МАЦЕГОРА К. М. Символіка блакитного і синього кольорів у романі Е. М. Ремарка «На Західному фронті без змін» та кіноверсії 2022 року режисера Едварда Бергера	56
МИХАЛЬЧУК С. О. Рефлексія медіадискурсу: поняття, ознаки та функції	58
МИХАЛЬЧУК С. О., ГАЛІЙ С. А. Дослідження образотворення художнього героя у детективних романах Жоржа Сіменона: огляд літератури	61
МИХАЛЬЧУК С. О., КРАВЧУК Б. В. Диференція мовленнєвого та мовного портретів персонажа художнього твору на прикладі діалогії Жорж Санд «Консуело» та «Графиня Рудольштадт»	64
НАЙДЮК О. В. Лексичні одиниці воєнного дискурсу	67
НИКОЛЮК Т. В. Медіакультура сучасних регіональних текстів	70

ПОЛІЩУК Я. О. Пропаганда в сучасному публічному дискурсі	72
ПОТАПЧУК С. С. Фразеологізація прецедентних висловлювань в англійській та українській лінгвокультурах	74
РАДАВСЬКА О. М. Поетика роману Луї-Фердінана Селіна «Подорож на край ночі»	76
РИБАЛЬЧЕНКО А. Є. Образ головної героїні-маніпуляторки у кіноверсіях «Небезпечні зв'язки» С. Фрірза та «Вальмон» М. Формана	80
СВІТЛИКОВСЬКА О. А. Лінгвістичні характеристики перформативних висловлювань британських монархів	82
СЕМЧИШИН К. О., ДЗЯМУЛИЧ Н. І. Вплив модерністської літератури на розвиток емпатії	85
ТКАЧУК С. Р., СИДОРЕНКО Т. М. Особливості міжкультурної ділової комунікації в епоху діджиталізації	87
ШУСТ Л. М. Художня образність західнополіської фольклорної лірики	91

II. Новітні тенденції розвитку германської, романської та слов'янської філології

VIHUNOVA S., VIETROVA I. Unraveling the Complexity of Phrasal Verbs in English	95
БОЖЕНЕЦЬ С. В. До питання стандартизації та уніфікації угорської військової термінології	97
ГАЙДА О. М., КРЕТ Ю. В. Типи англомовних запозичень у сучасній українській мові	99
HALYTSKA O. Fachsprache der Rehabilitation: Problemaufriss	102
КАПРАНОВ Я. В. Квантитативна верифікація генетичного матеріалу алтайської, афразійської та індоєвропейських мов у проєкції до ностратичного етимону	103
КИСЕЛЮК Н. П. Негативні емоції в екології спілкування	108
КРИНИЦЬКА О. І., САБАДАШ Д. В. Гібридна природа комунікативного шуму (на матеріалі п'єси «Пігмаліон» Бернарда Шоу)	110
КУВАРОВА О. К. Функціонування вокативів у «Листах до матері» Юліуша Словацького	114
КУЛИК А. І. Фразеологізми на позначення погоди в англійській та українській мовах	116
МАРТИНЮК О. М. Роль риторичних запитань в інтерв'ю (на базі французької мови)	118
МУКНАЛЧУК N., IVASHKEVYCH E. The Phenomenon of Secondary Predication Structures in the Paradigm of the Scientific Theory of Valence	120
МІЩУК І. М., ЧЕРНОБАЙ І. В. Ефективність використання інтерактивних методів навчання англійської мови для підвищення мотивації учнів базової школи	123
МОКРА Т. А. Інструментальні дієслова із семою «Канцелярське приладдя» (на матеріалі англійської та української мов)	125
НОВОСАД Н. П. Ключові підходи до трактування поняття <i>карикатура</i>	127
PERISHKO I. Assimilation of Borrowed Words in the English Language	132

РЕМЕНЯК С. В. Англiцизми в сучаснiй українськiй мовi	135
STRIUK N., YURKOVSKA M. Microtext as a Textual Phenomenon	138
ТИХА Л. Ю. Фемiнiтиви в iнтернетвиданнях: чи гендерночутливи волинськi медiа?	141
ТКАЧЕНКО А. А. Парадигматичнi вiдношення полiсемii та синонiмii	143
ФЕДIК Ю. М. Структурно-семантичнi особливостi сучасних полiтичних масмедiйних карикатур	146
SHEVCHUK A., McKROLA J. Some Aspects of Aviation Terminology Formation	150
YESYPENKO D. O. Fascinating Readings, Compelling Research Opportunities: Medical Humanities Approaches in the Study of 'Epidemic Texts' in Ukrainian Literature	152

III. Переклад у контекстi мiжкультурної комунiкацiї: теорiя i практика.

ВИШНЕВСЬКА О.А. Перекладознавчий аспект творчостi Юлiана Тувiма	155
ВОЙТЕНКО І. Г. Ключовi слова та локалiзацiя у перекладi маркетингових матерiалiв iноземною мовою	158
ВОЙТОВИЧ О. О. Перекладацькi трансформацiї в процесi перекладу книги Гаролда Г. Мура i Джозефа Л. Гелловея «Ми були солдатами... i молодими»	161
VOLKOVA L., BRIANSKA Yu. Translation as a Method and Form of Intercultural Communication	164
ЗIНЕНКО Н. В. Стратегiя навчання послiдовного перекладу у професiйнiй пiдготовцi майбутнiх фахiвцiв	166
КАЛИНОВСЬКА І. М. Особливостi перекладу англiйських вiйськових термiнiв на позначення зброї нелетальної дiї	169
КАЛIЩУК Д. М. Перекладацькi деформацiї пiд час перекладу художньої прози	171
КИРИЧУК Л. М., ЖЕБРОВА Д. О. War Terms Translation: Challenges of Building up a Civilian-Military Vocabulary	174
КОВАЛЬЧУК Л. В. Translation Analysis of Scientific Texts: Stages and Challenges	177
KOLIADA E., KALYNOVSKA M. The Power of Visual Narrative: Using Graphic Novels in English Language Learning	179
CAMPBELL M. Intersemiotic Translation and the Relation between Image and Text	181
ЛИТВИН І. М., ІЛЬЄНКО В. Р., ХАКАЛО В. С. Фразеологiзми в українському закадровому перекладi серii «Game over Charles» телевiзiйної молодiжної драми «Pretty Little Liars»: варiативний пошук	184
ЛИТВИН І. М., КРАВЧЕНКО Н. І., МАЦЕГОРА О. О. Українська локалiзацiя фентезiйної рольової вiдеогри «Baldur's Gate 3»: оцiнка якостi	186
ЛИТВИН І. М., МАЗУН Д. О. Прагматичний аспект трансформацiй у власнiй версiї українського перекладу американського телешоу «SNL»	188
ЛIТКОВИЧ Ю. В. Особливостi перекладацького вiдтворення англiйськомовної комерцiйної реклами в українськомовних перекладах	191

ОЗАРЧУК І. В., ЗДАНЕВИЧ М. О. Основні характеристики англійської медичної термінології	193
RAVLENKO O. Translation and National Identity: Breaking Cultural Gaps	196
РЕЙДАЛО В. С., ІЛЬНИЦЬКА М. О. Метафоричні трансформації у власній версії українського перекладу фрагмента роману Мейв Бінчі «Scarlet Feather»	198
ТІЩЕНКО О. В., ЗАПОЛОВСЬКИЙ М. В. Про деякі особливості військового перекладу	200
ЧЕРКАС О. О. Корпусна ідентифікація українських молодіжних соціолектів у Генеральному регіонально анотованому корпусі української мови: акціональні ознаки З. Вендлера	202
ЮШАК В. М., ПОЖАРСЬКА Н. В. Переклад англомовних заголовків у медіатекстах: відтворення особливих граматичних конструкцій українською мовою	206
ЯНОВЕЦЬ А. І., ЗІМІНА О. В. Адаптація перекладу у контексті міжкультурної комунікації	209
ЯНОВЕЦЬ А. І., КОВАЛЬЧУК Д. Д. Переклад у контексті міжкультурної комунікації: теорія і практика	211
 IV. Інноваційні технології у викладанні іноземних мов та перекладу	
АЛИЄВА А. Д. Цифрове забезпечення мовної підготовки майбутніх філологів	215
ANDRZEJEWSKA A. Wizualizacje kategorii gramatycznych we współczesnej glottodydaktyce	217
БЄЛИХ О. М. Штучний інтелект в освітньому середовищі	220
БЛЯШЕВСЬКА А. В., ЗЛЕНКО В. Т. Нетрадиційні методи навчання: теорія, практика, перспектива	223
БЛЯШЕВСЬКА А. В., ЛОЗОВИК А. А. Використання нетрадиційних методів навчання на уроках англійської мови у початковій школі	225
БЛЯШЕВСЬКА А. В., ХРУПЧИК Ю. А. Розвиток критичного мислення на уроках англійської мови в початковій школі	227
GULIYEVA F. F. Innovative Approach to Teaching Foreign Languages	232
HALARCHUK-TARNAVSKA O., MISHCHUK I. The Effectiveness of Different Grammar Teaching Methods and Techniques	236
ГУСАК Л. Є., МАЛЕНИЦЬКИЙ Д. С. Creative Approaches in English Language Teaching	239
DEMBIŃSKA K. Mosty kulturowe w edukacji: Słownik języka edukacji szkolnej jako model wsparcia edukacyjnego dzieci ukraińskich w Polsce	241
ЗВОНОК А. І., БАРАНОВА С. В. Комунікативні ігрові технології у навчанні іноземної мови	242
KASATKINA-KUBYSHKINA O., ANTONENKO N., FRIDRIKH A, YURIICHUK A. Overview of the Peculiarities of Using Innovative Methods in Teaching Foreign Languages	244
КВАСНЕЦЬКА Н. В. Формат навчання іноземної мови в НУШ	246

КИРИКИЛИЦЯ В. В. Електронні словники як мотиваційний чинник підвищення якості навчання студентів ЗВО	249
КІНАЩУК А. В. Застосування технології доповненого перекладу у процесі формування міжкультурної компетентності сучасного перекладача	251
КОРОЛЬЧУК Л. В. Сучасні підходи до вивчення іноземної мови за професійним спрямуванням у ЗВО	253
КРЕСТЬЯНПОЛЬ Л. Ю. Векторизація слів при обробці природної мови системами штучного інтелекту (на прикладі мовної моделі OpenAI Chat-GPT 4)	255
KOLIADA E. The Role of Sensory Words in Descriptive Writing	257
КРЮКОВА Ю. Д. Імплементация елементів гіпертекстової моделі при викладанні іноземних мов у ЗВО (на прикладі студентів немовних спеціальностей)	260
КУЗЬМІНА І. В., ПІЩАЛЮК С. С. Інноваційні технології у викладанні іноземних мов та перекладу	262
КУЗЬМІНА І. В., ЧВАНІНА А. Р. Наочність у викладанні англійської мови в молодшій школі	266
КУПЧИК Л. Є. До питання розвитку критичного мислення під час вивчення іноземних мов	268
ЛІТВІНЧУК А. Т. Інтеграція концепції «4К» на заняттях з іноземної мови в ЗВО	270
МЕЛЬНИЧУК О. В. Використання платформи Moodle у викладанні іноземних мов у немовних ЗВО	273
ОЗАРЧУК І. В. Можливості штучного інтелекту для викладання англійської мови	275
ПАРХОМЕНКО О. Т. Застосування інтернет-ресурсів для вивчення іноземних мов	278
ПІДОПРИГОРА С. В. Українська мова як іноземна в закладах вищої освіти: культурні та історичні аспекти через меми	281
СУПРУН М. В. Доцільність використання навчальної гри як методу підвищення ефективності навчання англійської мови	283
СУШИЦЬКА І. М. Інтернет-мережа як джерело знань для здобувачів освіти на заняттях з іноземної мови	285
ТРИНДЮК В. А. Навчання граматики іноземної мови у немовних закладах вищої освіти	287
ТРОЦЬОК А. М. Використання відеоматеріалів YouTube при вивченні курсу «Наукова комунікація англійською мовою» студентами немовних спеціальностей магістратури	291
FOROSTIUK I. Interactive Learning Tools Using at Offline and Online Lessons of English Language for Professionally Oriented Purposes	294
KNARCHENKO T., HOSTISHCHEVA N. Mind Mapping Technology in Teaching English	296
ЦЬОЛИК Н. М. Використання інструментів Text to Speech у вивченні польської мови і здійсненні перекладу	300
ЯРУЧИК О. Б., ЯРУЧИК О. В. The Use of Innovative Technologies in Teaching a Foreign Language in Institutions of Higher Education	302

ЯСІНСЬКА О. В. Інформаційні технології як джерело поповнення словникового складу англійської мови	305
ЯЦИНЯК О. П. Міжкультурні комунікативні стратегії у викладанні англійської мови на природничо-математичних спеціальностях.	307

V. Філософські, соціокультурні, психолінгвістичні, педагогічні проблеми змісту та організації навчального процесу

АНТОНЮК Н. А., ПУШКАР Н. С. Культура спілкування як складова професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи	311
АНТОНЮК Н. А., РОГАК М. В. Фактори, які впливають на формування ціннісних орієнтацій у дітей молодшого шкільного віку	315
БЕЦЕНКО Т. П. Деякі зауваги до організації самостійної роботи з курсу «Українська фахова мова» для студентів ЗВО медичного профілю	317
БІГУНОВ Д. О., ЗАЛЕВСЬКА О. А. Mastering the Art of Digital Presentations in the Classroom	321
БЛЯШЕВСЬКА А. В., КРАВЧУК У. В. Позакласна робота з англійської мови у початковій школі	323
БЛЯШЕВСЬКА А. В., КУЛІКОВА Ю. В. Скрайбінг як сучасна форма візуалізації навчального матеріалу на уроках англійської мови	326
БЛЯШЕВСЬКА А. В., СТОДОЛЬСЬКА В. Е. Мобінг у педагогічному колективі: причини та профілактика	328
БОЙЧУК П. М. Організація освітнього процесу в умовах воєнного конфлікту	330
БОРБИЧ Н. В. Надання якісних освітніх послуг – запорука успішної діяльності закладу освіти (з досвіду роботи)	332
БОРТНЮК Т. Ю., ВЛАДИКА Я. П. Дидактичні ігри у формуванні здоров'язбережувальної компетентності здобувачів початкової освіти на уроках ЯДС	336
БОРТНЮК Т. Ю., ГУРИЧ Д. В. Формування фінансової грамотності молодших школярів на уроках «Я досліджую світ» у початковій школі	338
БОРТНЮК Т. Ю., САГАН Н., ВИШНЕВСЬКА В. Формування екологічної свідомості та відповідального ставлення до природи в учнів початкової школи	341
БОРТНЮК Т. Ю., СТЕПАНЮК А. Підприємницька компетентність як базова і професійна якість сучасної особистості	344
ГОЛУБЄВА І. В. Лінгвістична обдарованість особистості у дослідженнях американських науковців	346
ГОНЧАРУК О. М., ДАЦЮК В. В. Формування акцентологічної правильності в здобувачів початкової освіти в контексті міжгалузевої інтеграції	348
ГОРДІЙЧУК Ю. В., ДЕНИСОВА С. П. Методи навчання англійської мови в умовах нової української школи (НУШ)	351
ГУЛАЙ О. І., КАБАК В. В. Креативні методи навчання у освітньому процесі технічного університету	353

ДЕНИСОВА С. П., КУЗЬМИЧ О. В. Ситуація успіху на занятті іноземної мови	355
ДМИТРЕНКО Н. С. Технологія BYOD у системі формування лексичної компетентності майбутніх фахівців освіти	357
ЖОРНЯК Б. Є., ТКАЧУК С. М., ЮРЧУК О. М. Специфіка організації науково-дослідницької роботи здобувачів освіти, які навчаються за освітньо-професійною програмою 014.13. Середня освіта (Музичне мистецтво)	360
ЗАГНІТКО А. П., ПЕРЕПЕЛЮК А. С. Вираження емоції зацікавлення емотивною лексикою (на основі відгуків учнів, що вивчають англійську мову)	363
КАРПЮК І. О. Медіакомунікації у діяльності ЗВО та інтеграція практичних інструментів в освітній процес здобувачів освіти спеціальності «Журналістика»	366
КАТЕРИНЮК Д. М., ФАЛОВСЬКА І. Д. Інклюзивні тенденції спеціальної освіти в закладі дошкільної освіти	370
КОВАЛЬЧУК О. М. Інтернаціоналізація ЗВО – важливий вектор сьогодення	372
КОВТУН Л. А. Іноземна мова за професійним спрямуванням як засіб впровадження моделей білінгвального навчання в аграрному коледжі	374
КОЗИГОРА М. А. Особливості психологічного травмування педагогів під час воєнного конфлікту	377
КУЗЬМІНА І. В., GERMANIYUK A. V. Використання інноваційних технологій у сучасній школі	380
КУЗЬМІНА І. В., ТКАЧУК Є. В. Вплив музики на емоційний стан дитини	382
ЛОЗІН М. В., МІЩУК І. М. Використання засобів зорової наочності у формуванні іншомовної лексичної компетентності учнів базової школи	385
ЛУК'ЯНЧУК М. В. Future Foreign Language Teachers' Professional Training for Primary School: Psychological and Pedagogical Aspect	388
МАЗУР Т. А. Шляхи формування орфографічної грамотності учнів у процесі вивчення української мови	391
МАРЧУК С. С., ЧЕМЕРИС І. В. Ідеї Г. Сковороди про здорове виховання дітей	396
MASLO I. M. Expediency of forming foreign language lexical skills in preschool children	400
МЕЛЬНИК І. М. Сутність інноваційних методів і прийомів у мовленнєвому розвитку дітей дошкільного віку	402
МИТЧИК О. П. Адаптивний волейбол як засіб реабілітації осіб з ураженнями опорно-рухового апарату	406
МІЩУК І. М., МУЗИКА Н. А. Методи формування англомовної лексичної компетентності в учнів базової школи з використанням мультимедійних засобів	409
МІЩУК І. М., НАЗАРЧУК Д. Р. Ігровий підхід для вивчення іноземної мови	412
МІЩУК І. М., СКЛЯНЧУК С. І. Нестандартні уроки з англійської мови	415
МІЩУК І. М., ХОМА Ю. В. Використання ігор на уроках англійської мови	417
МУЖ М. Я. Покращення засвоєння мови за допомогою Comprehensible input: педагогічна перспектива	419

MIALKOVSKA L. Modern information space through the prism of war	421
НАУМЕНКО Н. С. Використання нейромереж при вивченні іноземної мови	423
ПОТАПЮК Л. М. Підготовка майбутніх фахівців до професійної діяльності до умов інклюзивного освітнього середовища	426
РОМАНЮК А. П. Можливості застосування MICROSOFT TEAMS під час викладання освітніх компонентів у закладі вищої освіти	430
РОМАНЮК Т. А., МІЩУК І. М. Застосування проєктної методики для розвитку монологічного мовлення учнів базової школи	432
САВЛУК І. О. Гра - як провідна діяльність дітей дошкільного віку	435
САВЧУК С. В. Особливості виховної роботи вчителів початкової школи	437
СКРИПНИК Н. І. Лінгводидактичні аспекти під час формування комунікативно-мовленнєвої компетентності здобувачів освіти	439
СУШИК І. В., СУШИК О. Г. Кроскультурні комунікаційні бар'єри та академічна мобільність студентства	442
ФАЛОВСЬКА І. Д., ГОНЧАР О. А., КИСЛЮК О. О. Особливості управління початковою освітою у сучасній школі	446
ФАЛОВСЬКА І. Д., КАРПОВИЧ О. Г. Проблеми та перспективи освітнього процесу	448
ФЕДОРЕЦЬ М. А., ТИВОНЮК І. Л. Розвиток креативних та когнітивних здібностей здобувачів освіти на заняттях іноземної мови засобами дебатної гри	451
ФЕДОРЧУК-МОРОЗ В. І., ВІСИН О. О. Забезпечення безпечного освітнього процесу за умов воєнного стану	454
ФЕНКО М. Я. Онтогенез мовлення дітей раннього віку: лінгводидактичний огляд	457
ШКЛЯЄВА Н. В. Дослідження та публікація фольклорних наративів в українському мас-медійному дискурсі та мас-медійному дискурсі Волині	461
ЯКИМЧУК Н. О. Педагогіка партнерства на уроках англійської мови	464
ЯРОЩУК Н. П. Психологічні особливості комунікативної діяльності педагога	466
ЯРУЧИК О. Б. Формування особистісних компетентностей учнів 5-6 класів НУШ у процесі вивчення поетичних текстів на уроках польської мови	468

Підсумовуючи, варто зазначити, що початкова освіта надзвичайно важливим періодом для розвитку дітей, тому, необхідно забезпечити виховання та сприятливе освітнє середовище для молодших школярів. Оскільки керівна роль в освітньому процесі належить педагогу, то підготовка вчителів початкової школи повинна включати різні аспекти розвитку для розкриття потенціалу своїх вихованців.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про освіту»: чинне законодавство станом на 05.09. 2017 року: Офіц. текст. Київ: Алерта, 2017. 120 с.
2. Фіцула М.М. Педагогіка: навч. посіб., 3-тє вид., стер. Київ: Академвидав, 2014. 560с.

Скрипник Н. І., канд. філол. наук,
*старший викладач кафедри української філології,
Комунальний заклад вищої освіти
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»*

Лінгводидактичні аспекти під час формування комунікативно-мовленнєвої компетентності здобувачів освіти

Нині в українському суспільстві є потреба у підготовці конкурентоспроможних фахівців, що зумовлює розроблення й реалізацію нових концептуальних підходів до формування сучасного педагога Нової української школи. Адже в наш час складно уявити заклад освіти без професіоналів, які уміють якісно керувати процесом виховання і розвитку мовної й мовленнєвої особистості здобувачів. Лінгводидактика, спираючись на онтологічну сутність явища, яке має імплементуватися в освітньому середовищі, враховує також педагогічні аспекти. Останні в сучасному світі мультимодальні й інтердисциплінарні – соціальні, психологічні, культурні тощо.

Лінгводидактичні засади навчання мови обґрунтували З. Бакум, О. Біляєв, М. Вашуленко, В. Дороз, О. Копусь, В. Мельничайко, М. Пентилюк, Т. Симоненко та ін.; формуванню мовної, комунікативно-мовленнєвої компетентності здобувачів присвячені дослідження Н. Голуб, О. Горошкіної, С. Карамана, К. Климової, Л. Мамчур, Л. Мацько, М. Оліяр, С. Омельчука, Н. Остапенко, О. Селіванової, О. Семеног, Л. Струганець, І. Хом'яка та ін.

Термінологічна сутність будь-якого багатоаспектного соціального, персонального або метафізичного явища потребує з'ясування дефініції. Лінгводидактична компетентність – «здатність на високому науковому й методичному рівнях з урахуванням психологічної та вікової специфіки, застосовуючи різноманітні форми організації освітнього процесу та постійно самовдосконалюючись, якісно організовувати процес становлення у здобувачів освіти мовної та мовленнєвої компетентностей» [4, с. 199]. Здобувачі мають

бути готовими до спілкування у будь-якому комунікативно-мовленнєвому просторі і в будь-якій ситуації.

Важливим є розгляд поняття «комунікативно-мовленнєва компетентність» у сучасному зарубіжному методологічному дискурсі. Так, у Німеччині цю категорію останнім часом розглядають у розрізі не стільки лінгводидактики, як психолінгвістики та психології розвитку, й у плані практичної реалізації має багатовекторне наповнення. Науковці визнають, що комунікативно-мовленнєва компетентність багаторівнева й не є суто лінгвістичною, проте серед її рівнів доцільно виокремлювати підструктуру власне мовних знань і мовленнєвих навичок [5, с. 7].

Грунтовніше проаналізуємо терміни «спілкування», «комунікація». Наразі спостерігаємо міжнаукове й повсякденне надуживання термінами «комунікація» та «комунікативна компетентність». Так, щодо першого, то в широкому розумінні воно позначає всі види міжлюдської і навіть машинної взаємодії в сучасному глобалізованому суспільстві. По суті, комунікативність є тотальною ознакою постколоніального технологізованого світу, проте з-поміж соціонімічних наук найчастіше й найбагатозначніше комунікативність вживається в царині теорії й практики соціальних комунікацій. У зв'язку з цим зараз складно розмежувати комунікацію як соціальну взаємодію, комунікацію як мовну функцію (й компетентність) та комунікацію як спілкування в широкому розумінні. М. Оліяр з цього приводу резюмує: «Слід зазначити, що поняття «комунікація» має трансдисциплінарний характер і активно вживається у філософії, психології, соціології та інших науках. У педагогіці це поняття досить нове, частіше в педагогічній літературі вживається термін «спілкування» [3, с. 83].

Ф. Бацевич у межах вивчення комунікативної лінгвістики вважає, що поняття «спілкування» родово відносно дефініції «комунікація». Останнє – один із різновидів спілкування з метою обміну інформацією, досвідом і знаннями під час міжособистісної взаємодії. Це, на думку науковця, «комплексне поняття, яке охоплює всі можливі типи процесів взаємозв'язку й взаємодії людей: інформаційний (обмін інформацією), інтерактивний (зв'язки і впливи учасників) і перцептивний (сприйняття органами чуттів)» [1, с. 27].

Поняття «спілкування» тісно пов'язане з терміном «комунікація». Визначення терміна «комунікація» починається з характеристики множинних інформаційних систем передачі людської мови, сигналів і зображень. Цей термін означає буквально міру «участі» у процесі споживання, обміну й використання інформації. Водночас перебувати в стані комунікації – це не просто передавати й одержувати інформацію.

Сучасні дослідники вивчають окремі знакові системи, за допомогою яких здійснюється комунікація. Відповідно розрізняють вербальну комунікацію, що використовує як знакову систему мову, та невербальну комунікацію, яка включає різні знакові системи: оптико-кінетичну, що використовує жести, міміку, пантоміміку; паралінгвістичну (система вокалізації мовлення, яка виражає почуття та стани людини) та екстралінгвістичну (темп мовлення,

використання пауз, інших нелінгвістичних компонентів); простір і час організації комунікативного процесу; особливості контакту очей під час спілкування тощо. Вербальна і невербальна комунікації взаємопов'язані між собою [2, с. 58].

Загальновідомо, що для успішного спілкування студент має правильно і швидко орієнтуватися в умовах міжособистісної взаємодії, правильно спланувати своє мовлення, вибрати зміст спілкування, знайти адекватні мовні засоби для передачі думки й забезпечити зворотній зв'язок під час комунікації.

Доцільно у процесі формування комунікативно-мовленнєвої компетентності здобувачів освіти розвивати вміння орієнтуватися в комунікативній ситуації (реальній і навчальній, майбутній професійній), комунікативних намірах (власних і співрозмовника), визначати комунікативну мету спілкування, розпізнавати особистість співрозмовника (його соціальну роль). Уміючи орієнтуватися, мовець реалізує свої комунікативні наміри й досягає комунікативної мети в усіх видах мовленнєвої діяльності. Саме види мовленнєвої діяльності становлять основу спілкування, а їх розвиток необхідний для формування в здобувачів умінь відтворювати та створювати різні види й жанри висловлювань. Так, первинна комунікативна діяльність, на нашу думку, являє собою сприйняття, інтерпретацію і розуміння концептуального змісту усного чи писемного висловлювання, або тексту, його стилю, жанру, типу. Вторинна комунікативна діяльність базується на категоріях текстотворення (лінгвістичних (вербальних), екстралінгвістичних, суб'єктивних, об'єктивних), що визначають добір та організацію засобів мовлення. Отже, відбувається процес спілкування як взаємодія всіх складників комунікативної діяльності.

Можна дійти висновку, що комунікація – це процес обміну інформацією (фактами, ідеями, поглядами, емоціями тощо) між двома або більше особами, спілкування за допомогою вербальних і невербальних інструментів із метою передавання та одержання інформації. У наведених визначеннях комунікація пояснюється через спілкування і трактується як ширша наукова категорія. У комунікації важливим моментом є отримання й оцінка інформації, включаючи спосіб її подачі. У спілкуванні важливі і зміст, і емоційний фон. Функцією спілкування є встановлення й розвиток контактів між людьми. Функції комунікації пов'язані з вербальними і невербальними способами одержання інформації.

Список використаних джерел

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник. Київ : Академія, 2004. 344 с.
2. Берегова Г. Д. Формування комунікативної компетенції студентів-аграріїв. *Педагогічні науки* : зб. наук. праць. Херсон : Вид-во ХДПУ, 2002. Випуск XXXI. С. 243–249.
3. Оліяр М. П. Теоретико-методичні засади формування комунікативно-стратегічної компетентності майбутніх учителів початкових класів : дис. ... д-ра

пед. наук : 13.00.02, 13.00.04 / Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського. Одеса, 2016. 551 с.

4. Хижняк І. А. Особливості лінгводидактичної компетентності сучасного вчителя початкових класів та шляхи її формування. *Науковий Вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки* : Педагогічні науки. 2012. № 14 (239). С. 198–200.

5. Jude N. Zur Struktur von Sprachkompetenz. Dissertation, Universität Frankfurt. 2008. URL: http://publikationen.ub.uni-frankfurt.de/files/6694/Jude_Zur_Struktur_ (дата звернення: 12.03.2024).

Сушик І. В., канд. іст. наук, доцент
кафедри соціогуманітарних технологій,
Луцький національний технічний університет
Сушик О. Г., канд. пед. наук, доцент
кафедри цифрових освітніх технологій
Луцький національний технічний університет

Кроскультурні комунікаційні бар'єри та академічна мобільність студентства

Глобалізація диктує нові вимоги до міжнародної взаємодії молоді в сфері вищої освіти. Зростає затребуваність на мобільність молоді, уміння швидко реагувати на виклики часу, вміти вибудовувати свою освітню і життєву траєкторію, бути гнучкими, вміти перебудовувати спрямування і зміст своєї діяльності. Головна тенденція і тренд сучасної освіти – мобільність. Кількість студентів, котрі прагнуть отримати освіту в зарубіжних країнах постійно зростає, адже мобільність сприяє інтеграції індивіда в міжнародну академічну спільноту, забезпечує доступ до освітніх здобутків провідних країн світу, збільшує шанси на професійну самореалізацію.

Концепт «мобільність» інтерпретують як рух, безперервність, плинність та відсутність кордонів. Студентська мобільність є наслідком глобалізації, можливістю для студентів навчатися або працювати, перетинаючи національні кордони. Особа, що має високий рівень мобільності, може вчитися (бути академічно мобільною), працювати (бути географічно і професійно мобільною), співпрацювати й бути конкурентною у будь-якій країні [2].

Зростання чисельності українських студентів в іноземних університетах засвідчує щорічний виїзд великого відсотка студентської молоді за кордон. Серед найбільш бажаних для навчання українців країн, як і раніше, залишаються Польща, Німеччина, Росія, Канада, Італія, Чехія, США, Іспанія, Австрія, Франція та Угорщина. Динаміка зростання з 2009 по 2015 роки склала 129 %. Лише за 2014-2015 роки, приріст складає майже 29% або 13 266 осіб. Причому 2/3 цього приросту склали саме українці, які навчаються в польських університетах [2].